

VEČERNI LIST

Posamezna številka 16 vln.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 16 vln.

Cene po pošti:

za celo leto . K 40.—

za pol leta . K 20.—

za četrť leta . K 10.—

za 1 mesec . K 3.—

Za Ljubljano mesečno 3 K

Uredništvo in uprava:

Kopitarjeva ulica št. 6

Ureda. telefon št. 50

Tittoni odpotoval v Pariz.

LDU. Milan, 1. oktobra. (DunkU.) »Agenzia Stefani« poroča: Zunanji minister Tittoni odpotuje danes v Pariz. Italijansko časopisje je že začelo borbo. Sku-

pina senatorjev in poslancev je sklenila, da bo podpirala le kandidate, ki so zagovarjali vojno.

Nemčija da Čehom orožje.

LDU Berlin, 1. oktobra. (ČTU) »Morgen« poroča: Pogajanja med češko-slovaško republiko in Nemčijo zaradi dobave orožja so imela uspeh. Češko-slovaška re-

publika bo dobila v zameno za sladkor, premog in kaolin 50.000 pušk, 10.000 karabink, municije in pionirsko orodje.

108 smrtnih obsodb.

LDU Berlin, 1. oktobra. (DKU) Kakor poroča »8 Uhr Abendblatt« iz Bazla, javlja »Pressinformation« iz Londona, da je angleška vlada vstaje v Indiji strogo kaz-

novala. 108 voditeljev je obsodila na smrt, 265 v dosmrtno prežnanstvo, 104 v več kot triletno ječo, 346 pa da izgubijo vsa svoja posestva.

Govor dr. Beneša.

LDU Praga, 1. oktobra. Čehoslovaški tiskovni urad objavlja nadaljnji izvedek deloma že priobčenega ekspezeja zunanjege ministra dr. Beneša. Izvodek se glasi: Vsa naša revolucionarna akcija se je opirala na ime in avtoriteto našega predsednika Masaryka. On je imel takoj izza početka široko evropsko obzornje v dobi, ko so bile v socialnem oziru vse države omajane. Imel je avtoriteto velikega Slovana. Njegova avtoriteta nas je vodila k zmagi. Danes je naše življenje odkrito svetovni zgodovini. Kar bomo prejeli, bo edino le nadoživni. Smatram za potrebno, konstatirati, da moramo biti hvaležni za vse, kar smo v tej vojski, pri sklepu miru osvojili, v gotovi meri našim posameznim zavezniškom, Franciji, Angliji, Italiji, Zedinjenim državam severoameriškim in drugim državam, ki so se izkazale kot naše prijateljice. Vodili bomo politiko dobrega prijateljstva z našimi dosedanjimi zavezniki in ostali zvesti svojemu programu, smotrom in tradicijam iz dobe naše revolucije. Pravični in poštenu bomo do svojih sedanjih sosedov, ki so bili pred kratkim naši sovražniki.

Poleg velikega bloka aliiranih držav stojita pred nami dva druga velika bloka; to je na eni strani germanski, na drugi pa Rusija. Smernica naše politike napram temu dvema blokoma se danes še ne da določiti. Naše razmerje do Rusije je pomembno, je življenjski program za nas. Razmere v Rusiji še dolgo ne bodo urejene. Razmere so se izpremenile, toda naša politika ne kaže nobene izpremembe. Tudi danes stremimo po tem, da obnovimo naše razmerje do Rusije po strašnih petih letih. Tudi morajo biti naši odnosi napram Italiji dobri, vendar pa mora ostati naše dobro politično razmerje do prijateljskih Jugoslovanov nedotaknjeno. Prav tako se morajo razviti naši odnosi do Rumunov in Poljakov. Upoštevati bomo morali oprežno in pozorno smernice napram Dunaju in Budimpešti. Niti najmanjšega dvoma ni, da bo naš darod z veseljem pristopil k zvezi narodov. Sedanje razmere imajo celo vrsto kratkih konfliktov v sebi, tako da zveza narodov ne bo poslovala tako, kakor so domnevali, ki so se zgražali vsled vojnih zapletov. Kakor vedno je stala Francija ob naši strani. Mirna konferenca je sklenila, da smemo in etji v Pragi itko za več ladij, ki bodo tam vpisane. Danes se moremo vzeti po morju s svojo čehoslovaško zavzeto. Mirna pogodba nam zavaruje tudi del ladijskega prostora, razdeljenega med aliiranci, ki je zasidran v Hamburgu. Zahtevati moramo, da dobimo posestno stanje v Hamburgu, na vzhodu in v kakšni luki Črnega morja. Kar se tiče železnice, so razmere za nas enako ugodne.

Obžalujem, da se nam ni posrečilo dobiti koridor z Jugoslavijo. Ko pa tega nismo dosegli, smo stremili po odkodovanju drugod. S sodelovanjem Francije in Anglije imamo pravico do zgradbe sekundarne železnice od Bratislave do Velike Kaniže, ki nas bo zvezala z Jugoslavijo, z Belgradom in eventuelno s Trstom. Tudi tukaj bomo obratovali s svojimi vlaki in svojim osebjem. Še poslednji trenutek se nam je posrečilo, pridobiti pravico do lastnih brzojavnih in telefonskih prog na ogrski in avstrijski zemlji. Menim tudi, da

bo v kratkem sklenjena carinska pogodba s Francijo in da nam bo dala Francija vse ugodnosti, kakor drugim ententnim državam. Francija ni marala od nas nobene odškodnine. Drugo vprašanje je bilo, kako bomo udeleženi pri finančnih bremenih Avstrije. Tu smo skupno z Jugoslovani, Rumuni in Poljaki izjavili, da se pri vojnih dolgovih Avstrije ne bomo udeležili. Kar se tiče predvojnih dolgov, gre za ključ, po katerem jih bomo plačali. Mi, Jugoslovani, Rumuni in Poljaki smo se po dolgem boju odločili za dve načeli: 1. da se morajo predvojni dolgovi po razmerah osebnega dohodninskega davka iz let 1911. do 1913. porazdeliti; 2. primerno z danšnjimi neposrednimi davki. Nadalje smo dosegli, da more mednarodno razsodišče reklamirati umetnine, odpeljane iz kraljevega gradu v Pragi na Dunaj ali kam drugam. Mi smo izvozna država par excellence. Kdor rad dela, se mu ni treba bati. Z veseljem nas navdaja, da moremo vso našo energijo porabiti za to, da tudi v novem položaju dokažemo, da je Čehoslovaški narod vreden svobode, ki si jo je priboril po tako dolgem času. (Viharno odobravanje in ploskanje.) Prihodnja seja danes.

30 komunističnih shodov razpuščenih.

LDU. Berlin, 1. oktobra. (DunkU.) Komunistična stranka je za sredi v Veleberlinu sklicala 30 shodov, ki pa so bili po ukazu policijskega predsednika vsi razpuščeni.

Scheidemann.

LDU Berlin, 1. oktobra. (ČTU) Socialno-demokratska frakcija narodne skupščine je včeraj zopet izvolila Scheidemanna za predsednika.

Ljudsko štetje na Čehoslovaškem.

LDU Praga, 1. oktobra. (ČTU) Splošno ljudsko štetje v češko-slovaški republici se bo vršilo 20. decembra 1920.

Boljševiki hočejo skleniti mir.

LDU. Pariz, 30. septembra. (DunkU.) »Agence Havas« poroča iz Washingtona: Boljševiki hočejo skleniti mir, ako bi bila dvanaestorici voditeljev, med njimi Ljenu, zagotovljena varna vožnja v Južno Ameriko.

LDU. Pariz, 30. sept. (DunkU. Brezično.) Po poročilu iz Carigrada je general Mamakov zasedel Voronež.

Spremembe v nemški vladi.

LDU. Berlin, 1. oktobra. (DunkU.) V pogajanjih za preobrazbo kabineta se je danes dosegel sporazum tako glede stvar, kakor glede resortov. Demokracije so prevzeli pravosodno ministrstvo, čigar vodja bo obenem zastopnik državnega kanclerja, prevzeli so tudi notranje ministrstvo in novo ministrstvo za izvedbo gospodarskih mirovnih pogojev, zlasti obnove na severnem Francoskem in v Belgiji.

Skrb za delavstvo.

Jesen je tu, zima se bliža s hitrimi koraki. Gospodinjje so si v nekdanih časih ob tem času nakupile zaloge živeža, preskrbele zadostno kuriva itd. A to je bilo — nekdanj! Vojna je vse te navade postavila na glavo in nam določila poti, po katerih smo se morali sami oskrbovati, kakor nam je bilo mogoče. In sedaj? Vkljub dejstvu, da je vojska končana in se je pri nas začelo življenje razvijati vedno bolj v navadni tir, se ponavljajo vojne razmere. Ko bi bilo treba nabaviti potrebnega živeža, potrebnega kuriva, tega nikjer ni. V odpravi tej bedi je naš magistrat v neki letošnji seji sklenil, naj si občinstvo samo nabavlja drva za kurjavo. Posledica tega je, da so se danes ista podražila za najmanj stopetdeset procentov, katere moramo plačati, vsled prevelike marljivosti ljubljanskega magistrata. In isti urad nam je v zadnji seji naklonil prijazno besedico, katera nam obeta zopet čas, ko bo treba oprtati si nahrbtnike, vzeti v roko palico ter iti na deželo, da si tam oskrbimo krompir in ga potem v nahrbtnikih znesimo na svoje domove. Besede, s krompirjem naj se občinstvo samo preskrbi in naj se potruži zanjga, ker se s krompirjem občina ne more baviti, kažejo vso resno voljo ljubljanskega magistrata za odvrnitev katastrofe pred katero stojimo že danes. Seja občinskega sveta ljubljanskega se je vršila 30. septembra. Drugi dan že nisi dobil na trgu krompirja, pa če bi ga iskal z lučjo. Krompirja na trgu ni. Mi delavci vemo, kaj pomeni to. Če ga hočeš dobiti, idi ven na deželo ter si ga nakupi sam in ravnotako tudi sam na dom spravi. Voznika si delavec ne more najeti, ker isti stane zanjga preveč, pa tudi krompirja si ne more nabaviti toliko množino, da bi se splačalo najeti voz. Temu bi lahko odpornogel magistrat s tem, da bi nakupil zadostne množine krompirja ter preskrbel, da se ga prepelje v Ljubljano, ter bi potem tu v obrokih istega oddajal na odjemalce. To pa da dela in tega se menda magistrat ravno boji. Preteklo bo precej časa, ko se bomo zaman ozirali po trgu za krompirjem, dokler se nas banke in razne nakupovalne družbe ne bodo usmille in spravile krompir zopet na trg, seveda z dva do tristo odstotki dražje.

O blaženi časi! Imeli smo na vladnem krmilu najkrajše, najidealnejše ljudi, ki so nam polni demokratičnega in socialističnega usmiljenja priborili današnji naš položaj. Korupcija je zacvetela, banke imajo zopet naše življenje na tenki nitki. Pod strehe delavstva zopet prihaja zmagosna beda. Od premordnega vladanja teh največjih ljubiteljev poslani angelj je zaznamoval prave najbednejših, najodvisnejših s črnim znamenjem pogina.

Moje ni, krompirja ni, kuriva ni! Kaj Korošec! On ni bil za nič, on nam je dal samo toliko življenja, da smo lahko kupili, kar smo hoteli četudi še po primernih cenah. Kramer, Kristan, Ribnikar, pozdravljeni vi zaščitniki bank in raznih »Impkešov«. Tudi ti ljubljanski občinski svet, središče najusmiljenijših src, bodi tisočkrat pozdravljen. Vi vsi skupaj kot neomajni stražniki verižnikov in navijačev cen, vedite, da vas pozdravlja ljubljanski delavec z stisnjeno pestjo, da vas pozdravlja delavske družine napol oblečene, tresoče se od mraza in lakote. Pozdravljeni vi nosilci najlepših državnih idej, prinašalci lakote in bede v širše sloje ljudstva ter njih navduševalci, ki iz sestradanega ljudstva hočete fabricirati sol drave!

Kršč. soc. delavstvo je dobilo drug vtis! Dokazalo bo to delavstvo, da rešuje državo in ljudstvo tisti, ki bo pomagal streti vaše delo, onemogočiti vaše načrte! Vi hočete Jugoslavijo, ki jo naj bi tvorile mase bednih in lačnih na eni ter malo številce stih kapitalistov na drugi strani. Mi pa hočemo Jugoslavijo zadovoljnih ljudi — zato gremo v boj proti vam in vašim nakanam! — Delavec.

Širite „Večerni list“

John Bratianu

je eden najznamenitejših sedanjih rumunskih politikov, po svojem mišljenju liberal, ministrski predsednik v Rumuniji. Zdaj je voditelj rumunske delegacije na mirovnem posvetu, ki pa je nameraval odstopiti in so listi imenovali kot naslednika že drugega moža. Bratianu je stal vedno na strani entente in je storil največ za to, da je stopila Rumunija v svetovno vojno.

Zborovanje tobačnega delavstva.

Zborovalo je tobačno delavstvo včeraj dne 1. oktobra v Sentiakopski prosveti. Padale so ostre besede proti obnašanju merodajnih upravnih krogov. Delavstvo zahteva, da tobačna in finančna uprava skrbi za tobačno delavstvo, kakor to zahteva vsakokratna draginja. Delavstvo mora vse takorekoč izsiliti.

1. Toblačno delavstvo je izreklo ogorčenje nad zopetnim prikrivanjem živila, nad zadržanjem vlade pri tem, nad tiho-tapskim in agentskoveržnim eksportom živila.

2. Toblačno delavstvo je obsodilo postopanje na obč. zboru Vojne Zveze, kjer so socialni demokrati s svojo zvezo s kapitalisti uropali delavstvu eno tretjino glasov, boječ se nadzorstva kršč. socialnega delavstva v upravnem svetu delavske gospodarske organizacije.

3. Toblačno delavstvo zahteva, da se uradništvo v tovarni obnaša dostojno in da se zavzema za delavske interese.

4. Tob. delavstvo zahteva ljudsko vlado in volitve.

Osemurni delavnik uzakonjen.

V »Službenih Novin« kraljestva SHS št. 97 z dne 23. septembra 1919 (ljubljanski »Uradni list« št. 154 z dne 1. oktobra 1919) je izšla ministrska naredba o osemurnem delavniku. Naredba določa, da v industrijskih, obrtnih, rudarskih, trgovskih in prometnih obratih in podjetjih, bodisi zasebnih ali državnih oziroma občinskih, delovni čas ne sme presegati osem ur na dan ali osemindeset ur na teden. To velja tudi za industrijska podjetja, v kmetijstvu in gozdnem gospodarstvu. Na železnicah, poštah, ladjah itd. se morajo te določbe uporabljati razmeram primerno ter sklopajo o tem prizadeja ministrstvo v sporazumu s socialnim ministrstvom. Odmor se ne vračuna v osemurni delavnik. Delovni čas se more podaljšati samo izjemoma; za čezure se mora plačati najmanj za polovico višja mezdna nego za redne delovne ure. Radi uvedbe delovnega časa ne more noben delodajalec znižati že pogojene mezde.

Stavke.

LDU. London, 1. oktobra. (DunkU.) Največja industrijska podjetja v Walesu jako trpe vsled železničarske stavke. 400.000 rudarjev stavka.

LDU. London, 1. oktobra. (DunkU.) Mnogo slavkajočih pri podzemeljskih železnicah se je povrnilo k delu. Na škotskem so vsled napadov dali vlakom stražo.

LDU. Pariz, 30. septembra. (DunkU.) »Temps« javlja iz Londona: Sindikat uslužbencev cestne železnice in avtobusov je

sklepi na zborovanju, da izjavlja v naprej svojo sporazumnost s sklepi, ki jih bo storil transportni sindikat glede vstopa v stavko.

LDU London, 1. oktobra. (DKU) Daily Express poroča, da se je Lloyd George javno zavezal, da noben železničar, tudi ako bi življenjske potrebe postale cenejše, ne bo prejemal manj kot 2 funta šterlinga na teden.

LDU Pariz, 30. septembra. (DunkU.) V listu «Excelsior» je glavni ravnatelj v delavskem ministru Gassoin razmotril posledice stavke angleških železničarjev glede na Francijo, ki so zlasti važne zaradi premoženega vprašanja. Za sedaj se ni bati, da bi se položaj poslabšal, ker je skrbela vlada za zaloge, ki se bodo sedaj moglo uporabljati. Tudi za francoski izvoz bi se neprijetne posledice pokazale šele po daljši stavki.

LDU Stockholm, 1. oktobra. (DKU) Ker je angleška vlada sporočila švedskemu ministru za zunanje stvari, da sedaj ne more dati na razpolago premoga za ladje, je ministru pozvalo lastnike ladij, da z zborovanjem v Stockholmu in jim svetujejo, naj ne odpošljejo nobenih ladij na Angleško.

LDU Inomost, 1. oktobra. (DKU) Odvetniški kandidati, ki delajo odno prakso v okrožju deželnega sodišča v Inomostu, so danes začeli stavkati, ker se ni ugodilo njihovim zahtevam za zboljšanje materialnega položaja.

Amerika in mirovna pogodba.

LDU Washington, 1. oktobra. (DKU) Brezlično. Senator Borah je izjavil v svojem govoru v senatu, da so vedno ponavljajoči se plemenski boji v Ameriki svātilo, da se ne bi podpisala mirovna pogodba v sedanjih oblikah. To mnenje je demokratski senator Williams živahno pobijal.

Politične novice.

Glasi mariborskih Nemcev in Nemškutarjev »Marburger Zeitung« naznanja v svoji številki od 1. oktobra, da z današnjim dnem prehaja list v druge roke. Dosedanje uredništvo se posvaja od čitateljev in izraža upanje, da se Nemcem v Jugoslaviji ne bo godila krivica. Urednik Herman Ambrositsch zapušču Maribor in Jugoslavijo. Enako se izseli lastnica tiskarne in lista gospa vdova Kralikova. List »Marburger Zeitung« je prešel v roke novega kapitalističnega podjetja, v katerem imajo glavne deleže: 2 Slovenca - demokrata in 2 nemška milijonarja.

Veliki sovražniki — dobri sosedje. Življenje na svojem potu ne pozna ovir: ali jih siloma zlomi ali jih odstrani s sklenjenjem kompromisov. Tako življenje, to se pravi skupna korist, večkrat zbliža posameznike in večje ali manjše skupine, ki bi se drugače sovražili ali si vsaj ostali tuji. Podobno se vrši sedaj državi SHS in Avstriji. Po vsej preteklosti in zgodovini bi moralo obe državi ločiti nepremostljivo sovraštvo. A kaj vidimo? Avstrija je prva, s katero je naša država sklenila trgovinsko pogodbo. Je pač tako: najbližji sosedje smo si in v marsičem navezani drug na drugega. Mi imamo kruh in meso, oni sol, žgice, stroje, orodje in razne druge izdelke in potreščine. Razen tega nas tesno veže skupni križ iz zapuščine politične skupine matere Avstrije: papirnata krona, ki nasproti zunanemu svetu že skoraj ni vredna počenega groša, med seboj si pa z njo le prelagamo križ z ene rame na drugo. Tudi neposredno železniške zveze so v prid medsebojni trgovini, ker odpade velik del transportnih stroškov. Vse to je tudi najzagrizenejše Nemce naučilo o Jugoslovanih in njih državi drugače misliti in govoriti, nego so bili vajeni. Tako je »Grazer Tagespost« nedavno priobčila članek, v katerem se glede reškega vprašanja odločno postavlja na stran Jugoslovij in pravi, da je Reka kot izhodišče na morje Jugoslaviji tako potrebna, da bi njene izgube nobena cena ne mogla plačati. Jasno je kot sonce — pravi list —, da 10 do 12 milijonov ljudi nikdar ne bo prenesel, da bi ostal zaprt od morja, kakor kako zamorsko pleme, kateremu je ta ali ona evropska država zasedla luke, marveč bo prej ali slej s prevaro ali silo prebil na morje. — Beležeč vse to, zaključuje »Narodna Politika«: »Očitno je, da bo Avstrija v bodoče ob primerni naši gospodarski politiki že po svoji naravi naslonjena na Jugoslavijo ter se moremo nadjeti, da bo s tem našim severnim sosedom račun na Koroškem s samim plebiscitom poravnana. Danes je Avstrija naš najsimpatičnejši sosed.

Dnevne novice.

Današnji številki prilagamo položnice, ker prosimo cenj, naročnike, da nam na- jo naročnino v najkrajšem času. — Tenorist Rijavec odpovedal an- gha- na zagrebški operi. Operni pevec Josip

Rijavec je s 1. oktobrom t. l. odpovedal an- gha- na zagrebški operi, ker mu gleda- lišna uprava ni preskrbela stanovanja, kakor se je bila zavezala. Rijavčevemu zgledu bodo iz istega razloga sledili najbr- že še drugi člani opere in orkestra. »Ju- tranji List« ki beleži to vest, pripominja, da se po zagrebških hišah valja na tiso- če raznih postopačev in tujcev, dočim za prve umetnike ni mogoče najti stano- vanja.

— Odbor jugoslovanske menze na Dunaju poroča brzojavno: Dunajska jugo- slovanska dijaška menza spriču tehničnih težkoč in pomanjkanja hrane ne more sprejemati novih članov. Dijski, ki hočejo na Dunaj, naj ne računajo z menzo.

— Potvarjanje poštnih znamk v Prek- murju. V Prekmurju so se začele spravl- jati v promet potvorne pošne znamke, na katerih so čez sliko natisnjene črke: »SHS«. Opozorjamo občinstvo, da se stro- go kaznuje ne le potvarjanje poš. znamk, ampak tudi njih spravljane v promet. Ob- činstvo naj v interesu države naznani po- narejalce in razpečevalce potvornih znamk bližnjemu poštному uradu ali pa osebam javne vernosti.

— Hujskanje na Koroškem. Barbara Tomažič in Marija Pič iz Bistrice v Rožu se zagovarjata pred ljubljanskim deželnim sodiščem. Obtoženki sta, odkar so zasedli Jugoslovani Koroško, v Zrelcu največji nasprotnici Slovincem. Hujskali sta, da so krivi duhovniki, da so Srbi na Koro- škem in da je treha »farje« vse postreliti in stran spraviti, potem da bo dobro, ker so duhovniki vsega krivi, domač »far«, da je kriv navzočnosti Srbov na Koroškem. Širili sta tudi neresnično govorico, da bo- do morale jugoslovanske čete v kratkem zapustiti Koroško in sta tako begali ljud- stvo. Deželno sodišče je izjavilo, da ni kompetentno, ker spada ta zadeva pred porotno sodišče. Prvi državni pravdnik Bežek prijavi ničnostno pritožbo.

— Brzojavni promet s Poljsko. Brzo- javni promet s Poljsko se je otvoril. Pri- stojbina za besedo znaša 68 vin. 22.5 para. Poleg redne pristojbine je plačati še pri- bitek 3 kron za vsako brzojavko.

Ljubljanske novice.

lj Dobrodelna prireditelj v Unionu. Stolna Elizabetna konferenca vlnudno va- bi k dobrodelni prireditvi, ki se vrši v nedeljo, dne 5. oktobra ob pol 8. uri zv. v veliki dvorani Uniona. Spored: Koncert vojaške godbe pod vodstvom g. kapelnika dr. Čerina. Rajanje po napevu »Slovenske mladence«. Komični prizori. Srečolov. Ša- ljiava pošta. Vstopnina 3 krome za osebo.

— Ker je čisti dobiček namenjen za re- veže, ki jih podpira Elizabetna konferen- ca in je beda teh podpirancev skrajno ob- upna, se prosi najobilnejše udeležbe. Za vsestransko zabavo in postrežbo bo kar najbolj poskrbljeno.

lj Šenljakovski Oral opozarja na svoj družabni večer in telovadbo, ki ga pri- redi v nedeljo, dne 5. oktobra ob pol 8. uri zvečer v veliki dvorani Ljudskega doma. Spored je jako zanimiv. Vabimo!

lj Iz sodne službe. Pravna praktika dr. Mirko Božič in Milan Tominc sta ime- novana za avskultanta. Avskultant dr. Iv. Kavčič se je odpovedal službi.

lj Iz pisarne narodnega gledališča. Pri plakatih večerajšnje operne predstave Mme Butterfly se je pripetila neljuba pomota, da je bil začetek predstave označen za osmo uro zvečer, mesto za pol osmo. Slav- no občinstvo prosimo oprostite, ker se je to zgodilo brez naše krivde. — Kot že objavljeno v vseh ljubljanskih dnevnikih, je začetek vseh predstav v obeh gleda- liščih zmiraj točno ob pol 8. uri zvečer.

— Prosimo p. n. občinstvo, da se ravna po tej objavi.

lj Filatelistični klub — sedaj podruž- nica »hrvatskega filatel. društva« — za Slovenijo vabi svoje člane na sestanek, ki se vrši v soboto dne 4. oktobra ob 8. zvečer v restavraciji hotela Union, soba »v rožah«. Razdelitev raznih Jugoslovans- kih znamk. — Odbor.

lj Maksimalni tarifi za izvoščke. Dež. vlada za Slovenijo, oddelek za trgovino in obrt, je glede maksimalne tarife za ljubljanske izvoščke iz leta 1909., ki se v zadnjih letih z ozirom na vojne razmere ni več uporabljala, odločila, da se maksi- malna tarifa s 1. oktobrom 1919 zopet uveljavi in obenem dovoli desetkratno zvišanje dosedanje tarife. Vsak izvošček je dolžan imeti pri sebi en izvod tarife in naj se prestopki naznanijo policijskemu ravnateljstvu v Ljubljani.

lj Izpred sodišča. Blaž Žibert, posest- nik z Lipe, ki je bil 23. aprila t. l. obso- jen na 5 mesecev težke ječe, ker je po- silil svojo 15 letno rejenko Francisko Ži- bert, sedi zopet na zatoženi klopi. Tisti dan, ko je bil obsojen, je domov grede napadel dekleta s koso in jo je lahko te- lesno poškodoval in ji pozneje grozil, da jo bo ubil, potem pa se samega sebe. Od oktobra lani je služila Franciska Žibertova za pastarico v vasi Veliki Rakitovec. Dne 20. julija je zapazila Žibertova v gozdu,

kjer je pasla. Blaža, ki se je skrival za smrekami in se ji je bližal. Zbežala je pred njim. Njen gospodar Janez Jeretina je 27. julija v gozdu tudi videl zasledo- valca, ki je stekel proč. Dne 30. julija je pa v gozdu nekdo streljal na Žibertovo in jo je slučajno le malo v prst zadell in jo lahko telesno poškodoval. Vse okolnosti so kazale na Blaža Žiberta. Obsojen je bil na poldrugo leto težke ječe. Žibert je po razglaseni obsodbi naznanil, da mora vlo- žiti ničnostno tožbo za njega dr. Furlan. Zagovarjal se je namreč sam.

lj Tedenski izkaz o zdravstvenem sta- nju mestne občine ljubljanske od 21. do 27. septembra t. l. Število: novorojencev 18, umrlih 25. Od umrlih je domačinov 15 tujcev 10. Umrli so za grižo: 4 doma- čini in 4 tujci; za dušljivim kašljem: 1; za jetiko: 1; za različnimi boleznimi: 13; za pljučnico 2. Za nalezljivimi boleznimi so oboleli, in sicer: za tifuzom 1; za grižo 12 domačinov, 11 tujcev in 8 vojakov; za vrac- tico 1.

Narodno gledališče.

Drama.

2. oktobra, četrtek popoldne: »Sne- gulčica in škrtje«. Izven abon. — Zvečer: »Favn«. Abon. C.

3. oktobra, petek: »Strček Vanja«. Abon. E.

4. oktobra: »Tat«. Abon. B.

5. oktobra, nedelja popoldne: »Sne- gulčica in škrtje«. Izven abon. — Zvečer: »Tat«.

Opera.

2. oktobra, četrtek: »Pikova dama«. Abon. A.

3. oktobra, petek: »Manon«. Abon. C.

4. oktobra, sobota: »Postiljon iz Lo- njumeau«. Abon. D.

5. oktobra, nedelja: »Madame Butter- fly«. Izven abon.

Razne novice.

r Padajoča vrednost denarja. Nobene dežele na svetu ni, ki bi ne trpela zaradi draginje, četudi je vrednost denarja v pri- meru z ostalimi državami še tako velika. Največjo vrednost ima španska peseta, ki stane 1.75 frankov; še švicarski frank je vreden le za 1.66 francoskih frankov. Kljub temu pa so tudi v Španiji neprestani draginjski nemiri. Dolar, ki je vreden 67 dunajskih kron, je sam na sebi vendar

manj vreden kot pred vojsko. Danes se dobi za dolar le tretjino ali četrtno tega, kot pred vojsko. V Stockholmu stane ko- čija za eno uro 280 čeških kron, kosilo 96 kron, napitnina 40 čeških kron. Berač ne vzame manj kot eno švedsko krono, to je osem čeških kron. Na Angleškem je izgu- bil denar 20 odstotkov svoje prejšnje vrednosti. Vendar je na Angleškem dragi- nja še zelo majhna in bo jedva nastopila. Francoski denar je izgubil 70 odstotkov svoje prejšnje vrednosti in je zaradi tega draginja zelo velika. Vzrok temu je pro- sta trgovina. Odkar so tam meje zaprte, je zrastle vrednost lire od 59 na 98, belgijski frank pa od 94 na 100, 75. Minister Klotz je dejal, da Francija izvaža samo za 80 milijonov, a uvaža za 480 milijonov,

r D'Annunzio, Carl Miralun opisuje d'Annunzio, kako ga je videl v Parizu: D'Annunzio se zdi ko ena sama tirada, sijajen, gostobeseden, mož, ki ima vseh deset prstov polnih izrekov, ki se bleste kot njegov prstani. On plakatira sam se- be, svoja ljubezenska razmerja, svoje pr- stane, svoje drame in svoj pravljnični te- lovnik, ki ga more v tem do skrajnosti odličnem pariškem salonu nositi samo bo- žanski Gabrijel, ki ga vse občuduje in nihče ne vzame tega za resno. Na tem malem, skoraj opičje gibnem, šepetajo- čem, kričečem in virtuozno plešočem mo- žičku je bila imponujoča samo njegova pleša, najslajnejša v Parizu, rožnato sija- jajoča, svilen o blesteča — reklama za vse plešce, skoraj povod nove pariške mode. Nihče izmed navzočih ni mogel nositi ta- ko nežno in skrbno negovane pleše, kot je bila d'Annunzijeva, žametna, odbija- joča, svilen o blesteča — reklama za vse mih barvah. V ostalem se pa ni vedel čisto po salonsko. Tako opisuje tega moža, ki je bil vedno nekaj posebnega in po svojih čudastvih in komedijanstvu nepremagljiv; o tem se lahko pričamo danes.

r Ludendorffov dar. Vojni spomini znanega nemškega generala Ludendorffa bodo vrgli približno 20 milijonov čistega dobička. Ves ta denar je sklenil pisatelj darovati za »Ludendorffovo ustanovo« za invalide. Tako naj bi svetovna vojna ce- lila rane, ki jih je sama zadala.

r Lord Bertie je umrl. Iz Londona poročajo, da je tam po kratki bolezni umrl lord Bertie, nekdanji poslanik Veli- ke Britanije v Parizu, ki je bil eden naj- boljših angleških diplomatov, ki je pre- živel v diplomatski službi svojih 39 let. Delal je mnogo na tem, da se je ustvarila ententa.

Obraz.

Novela. Spisal Rabindranat Tagore.

(Dalje.)

Ko je prišel Dada, sem mu dejala: »Dada, zdravljenje, ki ga je tvoj zdravnik priporočil, bi mi bilo gotovo pomagalo; na nesrečo pa sem zdravila zamenjala s pral- nim sredstvom. In od dne, ko sem storila ta pogrešek, se je stanje mojih oči še po- slabšalo; zdaj jih bodo morali operirati.«

Dada mi je dejal: »Tebe je negoval tvoj mož, to je bil vzrok, da te nisem tako dolgo obiskal.«

»Ne,« sem odgovorila. »Resnično, de- lala sem po navodilih tvojega zdravnika.« O, kako moramo ženske lagati! Kot matere lažemo, da utešimo svoje otroke; kot žene lažemo, da utešimo očete svojih otrok. Vedno moramo biti sužnje laži.

Uspeh moje laži je bil, da se je raz- merje med mojim možem in Dado izbolj- šalo. Dada si je očitil, da me je napelje- val v to, da bi imela skrivnosti pred svo- jim možem. Moj mož pa je obžaloval, ko ni takoj sprejel nasveta mojega brata.

Končno je prišel po privolenju obeh neki angleški zdravnik in je operiral mo- je levo oko. To oko pa je bilo preslabo, da bi prestalo prehud napor operacije; zadnji plapolajoči blesk pogleda je uga- snil. Nato je izginilo tudi drugo oko pola- goma v temi.

Nekega dne je prišel moj mož k moji postelji. »Jaz se ne morem dalje zadržati,« je dejal. »Kumo, jaz sem uničil tvoje oči.« Čutila sem, kako je v solzah zamrl njegov glas, vzela sem njegovo desnico v svoje dlani in dejala:

»Kaj tedaj storil si, kar je bilo prav. Ti si razpolagal s tem, kar je bilo tvoja lastnina. Pomisli, če bi bil prišel kak tuj zdravnik in mi vzel luč oči. Kako bi se tedaj tolažila? Zdaj pa čutim, da se je zgo- dil vse iz dobre volje, in v tolažbo mi je, ko vem, da sem izgubila vid pod tvojimi rokami. Ko je videl Rahnandra, da je lotos premalo, da bi z njim častil Boga, je po- nudil moje oči namesto lotosa, in tako sem svoje oči Bogu darovala. In kakor hitro boš od danes naprej videl kaj takega, kar te veseli, mi moraš takoj opisati; od tvojih besed bom živila kot od svetega daru, ki je še ostal od tvojega obličja.«

Ne morem trditi, da sem govorila ravno te besede in ravno takrat, zakaj nemogoče je izgovoriti v teku enega trenutka vse to. Besede kot te pa sem razmišljala dneve in dneve dolgo. In če sem bila zelo potrta ali je kadarkoli po-

jemala luč moje ljubezni in sem tožila nad svojo grenko usodo, tedaj sem ponovila te stavke v svojem duhu, drugega za dru- gim, kakor otrok, ki ponavlja pripovedo- vano povest besedo za besedo. Na ta na- čin sem mogla zopet dihati čistejši zrak miru in ljubezni.

V onem trenutku najinega razgovora sem rekla dovolj, da je videl mož, ki je v mojem srcu.

»Kumo,« je dejal, »nesreče, ki sem jo zakrivil zaradi svoje neumnosti, ni mogo- če več popraviti. Le eno morem še storiti. Ostal bom vedno ob tvoji strani in skušal bom nadomestiti za tvoj izgubljeni pogled toliko, kolikor je v moji moči.«

»Ne,« sem dejala, »to ni mogoče. Ne zahtevam od tebe, da napraviš v lastni hiši zavod za slepce. Le eno je mogoče — ti se moreš zopet oženiti.«

Ko sem poizkusila, da mu dopovem, da je to nujno, mi je zastal glas nekoliko. Zakašljala sem in skušala zakriti vzne- mirjenje, on pa je izbruhnil:

»Kumo, vem, da sem norec in bahač ter vse ostalo, toda podlež nisem! Če se bom oženil še kdaj, ti prisegam — prise- gam ti s svečano prisego pri hišnem bogu Gopinatu — naj pade na mojo glavo naj- strašnejši vseh grehov — očetomor!«

Ah! Nikoli bi mu ne bila pustila, da bi bil izustil to prisego, toda solze so za- dušile moj glas in od neznane veselja nisem mogla spregovoriti nobene besede. Zagrebala sem v blazine svoj slepi obraz in plakala in plakala. Končno, ko se je ute- kla prva povodenj mojih solza, sem pri- vila njegovo glavo na svoja nedrja.

»O,« sem dejala, »čemu si izgovoril to strašno prisego? Ali misliš, da ti svetujem, da se poročiš zaradi nizkote radosti? Ne! Misliš sase nase; ona bi ti lahko opravljala vsa dela, ki sem ti jih delala jaz, ko sem še imela dar oči.«

»Dela!« je dejal, »dela!« To lahko opravljajo služabniki. Ali misliš, da sem tako blazen, da bi pripeljal v svojo hišo sužnjo in jo prosil, naj deli prestol z mo- jo boginjo?«

* Po indijski šegi je to mogoče.

(Dalje.)

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.

Odgovorni urednik Jože Rutar.

Tisk »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani